

باسمه تعالی

شرح دعای روز هشتم ماه رمضان از آیت الله مجتهدی

متن و ترجمه دعای روز هشتم ماه مبارک رمضان:

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْيَتَامِ وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ وَصُحْبَةَ الْكِرَامِ بِطَوْلِكَ يَا مُلْجَأَ الْأَمَلِينَ؛^۱

خدایا روزیم گردان در این ماه مهرورزی نسبت به یتیمان و خوراندن طعام و به آشکارکردن سلام و هم نشینی با کریمان به فضل و کرمت ای پناه آرزومندان.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْيَتَامِ؛

قلب خود را چگونه جلا دهیم

خدایا در این ماه رمضان به من توفیق بده و روزی من کن که نسبت به یتام رحمت داشته باشم، رحمت به یتام امر مطلوب و پسندیده ای می باشد؛ اگر قلب انسان زنگ بزند چند امر باعث جلای آن است؛

یکی: تلاوت قرآن؛^۲

دوم: استغفار در سحرها و یکی هم رحمت بر یتام و دستگیری از ایشان. این سه امر قلب را جلا می دهد.^۳

^۱ إقبال الأعمال، ص: ۱۳۴ با اندکی تفاوت

اللهم ارزقني فيه رحمة اليتام وإطعام الطعام وإفشاء السلام و مجانبة [و جنبی فیہ صحبة] اللئام و ارزقني فيه صحبة الكرام بطولك [بعزتک] یا ملجأ أمل الأملين [برحمتک یا أرحم الراحمين]

^۲ ارشاد القلوب، ترجمه رضایی، ج ۱، ص ۱۹۱.

رسول خدا فرمود که همانا این دلها زنگار می گیرد همان طوری که آهن زنگار می گیرد و همانا جلای دلها به خواندن قرآن است.

^۳ نصابیح، ص ۲۱۹؛ آیت الله مشکینی؛ ترجمه احمد جنتی

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم): پنج چیز دل را صفا دهد و سختی قلب را برطرف کند: همنشینی علما، دست به سر یتیم کشیدن، نیمه شب استغفار کردن، و کم خوابیدن شب و روزه

وَإِطْعَامَ الطَّعَامِ؛ خدایا در ماه رمضان روزی من کن تا سفره افطاری داشته باشم و افطاری بدهم

افراد بسیاری بوده و هستند که افطاری‌های ویژه‌ای برای فقرا داشتند و شب‌های ماه رمضان افطاری درست می‌کردند و به فقرا اطعام می‌نمودند: همچنین به یاد دارم بسیاری از مؤمنان در ماه رمضان نیز چند شب افطاری می‌دادند، ولی یک شب را مخصوص فقرا و مستمندان اطعام می‌کردند؛ اطعام یک برنامه و مطلب مهمی است که مورد تأکید شرع اسلام است و برکات بسیاری برای جامعه و فرد دارد.^۴

وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ؛ خدایا در این ماه توفیق بده تا بلند سلام کنم^۵

تاجر مؤمنی بود که خیلی به هم علاقه داشتیم؛ آن ایام که من در قم درس می‌خواندم، ایشان همان موقع ماهی سی تومان برای من می‌فرستادند و آن زمان سی تومان خیلی بود، شهریه ما پانزده تومان بود، ایشان سی تومان برای من می‌فرستاد. وقتی وارد منزل می‌شد از همان جلوی درب منزل با صدای بلند به اهل منزل سلام می‌کرد و این شیوه او بسیار آموزنده بود و درس عملی به جوانان به شمار می‌رفت.

سلام کردن ثواب زیادی هم دارد؛ سلام کردن مستحب است؛ ولی جواب سلام دادن واجب است؛ همچنین جواب سلام دادن به طوری که طرف بشنود هم واجب است. البته بعضی جاها باید سلام نظامی داد؛ اگر شخصی که سلام می‌کند و دور است با تکان دادن دست به او سلام کن و به نحوی بفهمان که جواب سلام او را داده‌ای.

مسئله شرعی درباره سلام:

اگر در یک مکانی دو نفر به هم برخورد کردند و هم‌زمان به هم سلام کردند؛ این جا بر هر دو لازم است که جواب سلام همدیگر را بدهند.

حکایتی از علاقه به امام‌زمان (عجل الله تعالی فرجه):

شخص مسیحی بود؛ شغل کفاشی داشت بعدها در همان محل کارش هم وفات کرد؛ ایشان از مریدان آیت‌الله لنگرودی بود و مسلمان هم شده بود، من صبحگاه بود که از جلوی مغازه ایشان عبور می‌کردم و وقتی ایشان را دیدم گفتم «صبحکم الله»؛

^۴ الحیة با ترجمه احمد آرام، ج ۵، ص ۳۰۵.

مردی مهار مرکب پیامبر را گرفت و گفت: ای رسول خدا! کدام یک از اعمال از همه بهتر است؟ فرمود: اطعام کردن و خوش‌زبان بودن

اصول کافی، ترجمه مصطفوی، ج ۳، ص: ۲۸۸.

امام صادق علیه‌السلام فرمود: هر که مؤمنی را اطعام کند تا سیر شود، هیچ یک از مخلوق خدا اجر اخروی او را نداند، نه فرشته مقرب و نه پیغمبر مرسل جز خداوند پروردگار جهانیان، سپس فرمود: از اسباب آموزش اطعام کردن مسلمان گرسنه است...

^۵ رک: آداب معاشرت- ترجمه جلد شانزدهم بحارالانوار، ج ۲، ص ۲۹۶.

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: نجات بخش‌ها اطعام طعام و افشاء سلام است و نماز در شب که مردم خوابند.

ایشان در جواب من گفت «مساء کم الله» من با تعجب گفتم الان که صبح است شما چرا عصر به خیر می گوید؟! ایشان گفتند: تا امام زمان حضرت مهدی (علیه السلام) تشریف نیاورند صبح نیست؟! من منقلب شدم و واقعاً هم همین طور است تا امام زمان تشریف نیاورده اند؛ صبح نیست این قضیه مربوط به شصت؛ هفتادسال پیش بود که برای شما نقل کردم.

شعر:

منتظرم تا که فصل دی به سر آید
باغ شود سبز و باغبان ز در آید

خیلی شعر پر معنایی است؛ دعا کنیم تا زنده هستیم حضرت را ملاقات کنیم و هیچگاه فراموش نکنیم که «افضل الاعمال انتظار الفرج»^۶

وَ صُحْبَةَ الْكِرَامِ

خدایا در این ماه به من توفیق بده که با انسان های پاک و متدین و اهل کرامت هم نشین شوم؛ خدایا مرا با نیکان هم نشین کن.^۷

شعر:

با بدان کم نشین که چو صحبت بد
گر چه پاکی تو را پلید کند

آفتاب بدین بزرگی را
لکه ابر ناپدید کند^۸

^۶ بحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۲۰۸.

^۷ آداب معاشرت، ترجمه جلد شانزدهم، بحارالانوار، ج ۱، ص ۱۲۱.

حواریون به عیسی (علیه السلام) گفتند: با که هم نشین شویم؟ فرمود: کسی که دیدارش شما را به یاد خدا اندازد، و کردارش شما را به آخرت کشاند، و علمش در منطق و گفتار شما بیفزاید

^۸ حکیم سنای غزنوی در دیوان اشعارش آورده است:

آفتاب ار چه روشن است او را
پاره ای ابر ناپدید کند

سعی کنید دوستانتان از لحاظ امور معنوی یک درجه از شما بالاتر باشند؛ اگر دوستت یک ربع زودتر از تو برای نماز شب بلند می‌شود با او هم حجره شو؛ با کسی رفیق باش که کمی از شما جلوتر است. رفیق خوب در پیشرفت انسان بسیار مؤثر است. یکی از رموز موفقیت بنده این بوده که دوستان خوب انتخاب می‌کردم.

بَطُولِكَ يَا مُلْجَأَ الْآمِلِينَ

خدایا این دعاها را مستجاب کن به حق نعمت‌هایی که به ما دادی، این چهار دعا یعنی یتیم‌نوازی، افطاری دادن (اطعام طعام)، بلند سلام کردن و هم‌نشینی با خوبان را در حق ما مستجاب کن ای کسی که پناه آرزومندان هستی.